

ماجرای جویی آمریکا و دنباله روی اروپا

(راد مرد)

جورج بوش، رئیس‌جمهور آمریکا در اجلاس جی هشت در آلمان شرکت کرد و پس از آلمان از ایتالیا، جمهوری چک، لهستان، آلبانی و بلغاریا نیز دیدن کرد. به جز آلبانی، بوش در سایر کشورها با اعتراض ملت‌ها روبرو شد. اعتراض به سیاست‌های جنگ‌طلبانه آمریکا محدود به این دوره سفر بوش نیست.

مردم کشورهای اروپایی از هر فرصتی برای اعتراض به واکنش استفاده می‌کنند و فرقی ندارد که این اعتراض مربوط به استقرار سپرراکتی در جمهوری چک و لهستان باشد یا اعتراض به نقض حاکمیت خود در نتیجه عملیات تروریستی سیا در خاک کشورشان.

تقریباً همزمان با سفر بوش به ایتالیا بیست و شش مأمور سیا که در آدم‌ربایی و شکنجه در این کشور شرکت داشته‌اند و با کمک مأموران ایتالیایی گریخته‌اند به صورت غیابی محاکمه شدند و در حالی که رئیس‌جمهور ایتالیا از نقش آمریکا در شصت سال پیش در دوره جنگ جهانی هم تجلیل می‌کرد گزارشی هفتادویک صفحه‌ای از سوی شورای اروپا منتشر شد که عملیات مخفی سیا در اروپا را افشا می‌کرد. در این گزارش عملیات مخفی آدم‌ربایی، شکنجه، زندان‌های مخفی و پروازهای غیرقانونی فاش شده است.

اگرچه همه این اقدامات در خاک کشورهای دوست آمریکا صورت گرفته است اما در بسیاری از موارد حتی مقامات محلی از عملیات سیا با خبر نبوده‌اند. انتشار این گزارش در واقع اعتراض دسته‌جمعی اروپا به اقدامات تروریستی سیا است.

در این گزارش فقط سیا سازمانی تروریستی خوانده نشده بلکه جمله فعالیت‌هایی که به سیا در اروپا نسبت داده شده در زمره عملیات تروریستی است. چندی پیش که خبر استقرار سپرموشکی آمریکا در جمهوری چک و لهستان اعلان شد مردم این دو کشور به صورت گسترده اعتراض کردند.

هرچند فقط پانزده سال از فروپاشی شوروی و کنار رفتن دولت‌های کمونیست در اروپای شرقی می‌گذرد و طبعاً مردم در این کشورها باید سپاسگزار آمریکا باشند اما اعتراض‌های مردمی به آمریکا حاکی از آن

است که مردم در اروپا به ارزش‌های اروپایی پایبند هستند و سیاست‌های آمریکا را در خدمت صلح نمی‌دانند و ادعاهای آمریکا دائر بر این که سیاست خارجی واشنگتن مدافع ارزش‌های غربی به برقراری صلح، دموکراسی و حقوق بشر است را باور ندارند.

در جریان بازدید بوش از ایتالیا یکی از روزنامه‌های این کشور در مورد بوش چنین نوشت:
جرج بوش مانند امپراتوران روم باستان سفر می‌کند. روزنامه لاریبلیکا در شماره اخیر خود می‌افزاید: وقتی بوش از مرزهای امپراتوری خود خارج می‌شود، ۸۵۰ نفر با وی به حرکت در می‌افتد. بوش را می‌توان به امپراتورهای رومی تشبیه کرد که ۱۸ قرن پیش، قبل از حرکت، نیروهای امنیتی خود را برای سازماندهی و تضمین امنیت خود به محل می‌فرستادند. وی در سفر ۷ روزه خود به اروپا به شش کشور سفر کرد و سیستم امنیتی غول پیکری برای تضمین امنیت او بسیج شده بود.

به همراه بوش ۲۵۰ مامور اطلاعاتی، ۱۵۰ مشاور امنیت ملی، ۲۰۰ نفر از بخش‌های دولتی، ۵۰ مشاور سیاسی کاخ سفید، ۱۵ مامور پولیس با سگ و تجهیزات ضد انفجاری و ۵ آشپز نیز براه می‌افتند. کاروان بوش با ۲ هواپیمای بوئینگ ۷۴۷ و یک هواپیمای جمبو برای حمل و نقل و یک هلیکوپتر Blackhawk و یک هلیکوپتر Sea King و ۲۰ عراده موتر ضد گلوله و زرهی جابجا می‌شوند.

تمام غذای مورد نیاز این افراد در طول سفر اروپایی بطور ناشناس در سوپرهایی آمریکایی توسط ماموران مخفی خریداری شده‌است و هیچکس نباید بداند که برای رییس جمهور و کاروان او خریداری می‌شوند. ماموران آمریکایی همانند ماموران امپراتوران روم ابتدا غذاها را می‌چشند تا خطر وجود زهر در آنها وجود نداشته باشد. موترهای ریاست جمهوری آنقدر سنگین و زرهی هستند که دروازه آنها با کمک یک سیستم فشار گاز باز می‌شود. برای محافظت از امپراتوری روم باستان یک حلقه امنیتی دور او ساخته می‌شد، این حلقه در سفر بوش به پراگ نیز توسط نیروهای امنیتی ساخته شد.

شهر سفید آلمان محل برگزاری اجلاس جی ۸ کاملاً توسط یک مانع فلزی ۱۴ کیلومتری به ارتفاع ۲ متر و نیم و با استفاده از سیم خاردار محاصره شده بود. همچنین برای جلوگیری از نفوذ زیرزمینی نیز پایه‌های فولادی به عمق نیم متر زیر زمین قرار داده شده بود. در مقابل این شهر ساحلی دو زیردریایی هسته‌ای آمریکا نیز حضور داشت و تمام فرودگاه‌ها نیز با وسایل ضد هوایی از حریم هوایی محافظت می‌شد.

فشرده از اجلاس جی هشت

ممکن است نشست هایلینگندام روزی مرجع سازش‌های موفقیت‌آمیز شود. تصمیمات جی هشت در رابطه با دو موضوع اصلی، یعنی تغییرات آب و هوا و کمک به کشورهای آفریقایی گویای این بود. هیچکس انتظار نداشت که بوش رئیس‌جمهور آلوده‌سازترین کشور جهان با پیشنهاد انگلا مرکل صدر اعظم آلمان موافقت کند که جی هشت مذاکراتی را با سازمان ملل متحد درباره جایگزین‌سازی پروتکول کیوتو در سال ۲۰۰۹ با سندی جدید انجام دهد، ضمن این که این سند محدودیت‌های شدیدتری درباره

خروج گازهای گلخانه‌ای به اتمسفر نسبت به پروتکول کیوتو را در نظر دارد که همچنان آمریکا آن را امضا نکرده است.

بیانیه‌ی نهایی نشست، در رابطه با تغییرات آب و هوا، در بر دارنده تمایل از کشورهای اروپایی به ریاست آلمان مبنی بر این بود که پراکندگی گازها تا سال ۲۰۵۰ به میزان پنجاه فیصد کاهش یابد. همانطور که دیده شد، بوش موضع پیشین خود را با نظر به عقاید عمومی در داخل آمریکا ملایم نمود که اکنون در آنجا مسئله اکولوژی بیشتر از گذشته مد شده است.

هدیه دیگر قابل توجه در این نشست، در انتظار آفریقا بود. جی هشت تصمیم گرفت به قاره سیاه برای مبارزه با بیماری‌های ایدز، ملاریا و سل شصت میلیارد دالر کمک کند. نیمی از این مبلغ را آمریکا و باقی را شش کشور دیگر تخصیص می‌دهند. روسیه که از نظر مقدار بخشش قرضه‌های کشورهای آفریقایی پس از جاپان و فرانسه جایگاه سوم را دارد، سهم کمک خود به آفریقا را تا ماه سپتامبر تعیین می‌کند. باید یادآور شد که در نشست‌های جی هشت تدریجاً خطی اصولی پدیدار می‌شود که راهنمای جامعه جهانی خواهد بود.

مجموعه اسناد و اعلامیه‌های تصویب شده توسط شرکت کنندگان در دیدار هایلینگندام در رابطه با مشکلات حاد بین‌المللی، باری دیگر ناظرین را بدین متقاعد می‌سازند.

جی هشت خواستار این شد که اگر ایران نهایتاً از برنامه غنی‌سازی اورانیوم منصرف نشود، تدابیری آتی در رابطه با این کشور اتخاذ شود. سران کشورها از کوریای شمالی توقف آزمایش راکت‌های دارای قابلیت حمل کلاهک‌های هسته‌ای را مطالبه نمودند. به سودان هشدار داده شد که یا خارطوم در دارفور خواهد بود و یا باید انتظار تحریم‌هایی سرکوب‌کننده را داشته باشد. باید تأکیدی ویژه بر این داشت که هایلینگندام محلی برای پیشرفتی واقعی در مناقشه پیرامون استقرار سیستم دفاع آمریکایی ضد راکتی در اروپا شد که در مدت اخیر روابط روسیه و آمریکا را مخدوش کرده بود.

ولادیمیر پوتین رئیس‌جمهور روسیه به بوش پیشنهاد داد که بجای رادار در چک و ضد راکتی در لهستان، بطور مشترک از ایستگاه راداری گابال در آذربایجان استفاده کنند. این رادار قابلیت تشخیص اجسامی حتی به اندازه توپ فوتبال را در تمامی نیمکره جنوبی دارد. ضد راکتی نیز بعقیده پوتین می‌تواند در ترکیه و یا عراق مستقر شود و گرنه پس چرا جنگیدید، حداقل فایده‌ای داشته باشد.

واکنش اولیه طرف آمریکایی نشان داد که یک چنین پیشنهاد جدی برای رئیس‌جمهور آمریکا را غیر منتظره بود. بوش این ایده را جالب نامیده و استیون هدلی مشاور بوش، این پیشنهاد را هم جالب و هم مثبت نامید. در این راستا، اعلامیه کاندولیزا رایس وزیر امور خارجه ایالات متحده آمریکا عجیب بنظر می‌رسید.

او پیشنهاد پوتین را سورپرایز نامیده و این را مشخص ساخت که از نظر وی، این هیچ چیزی را تغییر نمی دهد. وی ابراز اطمینان نمود که پیشنهاد رئیس جمهور روسیه هیچ چیزی را در طرح آمریکا برای استقرار سیستم ضد راکتی در اروپای شرقی تغییر نمی دهد.

شاید اینطور باشد. اما در این صورت آمریکا باید آمادگی داشته باشد که بسیاری بدین متقاعد می شوند که هدف دفاع ضد راکتی آمریکا در اروپا، اصلاً دفاع در برابر راکت های ایران و کوریای شمالی نیست. ضمناً رادار در آذربایجان نیز مشخص کننده صداقت در نیت واشنگتن است.

چگونه سارکوزی در اجلاس جی هشت بوش را تهدید کرد؟

سرسختی رئیس جمهوری فرانسه، جورج بوش رئیس جمهوری آمریکا را بر سر توافق زیست محیطی حاصل شده در اجلاس جی هشت به زانو درآورد. روزنامه آلمانی هانوفر آگماینه سایتونگ نوشت: توافق حاصل شده بر سر موضوع محیط زیست در اجلاس هشت کشور صنعتی جهان پس از آن حاصل شد که مشاجره ای سخت بین سارکوزی و بوش در گرفت و در این مشاجره سارکوزی تهدید کرد که این اجلاس را پیش از پایان وقت آن ترک خواهد کرد. این روزنامه بر اساس منابع آگاه نوشت که در این مشاجره تونی بلر وارد مشاجره شد و سعی کرد که بوش را برای امضای این تعهد برای بازگشت به توافقی های سازمان ملل متحد مبنی بر حفاظت از محیط زیست و همچنین مبارزه برای گرم شدن زمین متقاعد کند. در این مشاجره جورج بوش که پذیرش هر گونه توافقی بدون شامل شدن چین را رد می کرد، گفت: من تحت هیچ شرایطی به این تعهد تن نمی دهم. بنابراین گزارش، هشت کشور صنعتی جهان بیانیه ای را منتشر کردند که در آن به حفاظت از زمین متعهد شده اند، به طوری که باید تا سال ۲۰۵۰ نیمی از گازهای گلخانه ای کاهش یابد.

اروپا و سازمان سیا

دیگ مارتی، مسوول ویژه شورای اروپا در دومین گزارش خود پیرامون زندان های مخفیانه سیا منتشر شد از دستیابی به شواهد کافی که مؤید وجود زندان های مخفیانه سازمان اطلاعات مرکزی ایالات متحده (CIA) در لهستان و رومانی است، پرده برداشته است. در این گزارش که ساعاتی قبل از انتشار رسمی در اختیار رسانه ها قرار گرفته بود و اشپیگل بخش هایی از آن را منتشر کرد، تصریح شده ربه شده شدن مظنونان تروریستی توسط تیم های آدم ربایی سیا در اروپا نقض سیستماتیک حقوق بشر را به شکل گسترده رقم زده بود. مارتی که این تحقیقات را به نیابت از شورای اروپا انجام داده سیا را به انجام اقداماتی فراقانونی متهم کرده است. البته کشورهایی که برای اجرای این پروژه با سیا همکاری کرده اند از انتقادات تند مارتی در امان نمانده اند و او به ویژه آلمان و ایتالیا را هدف حملات خود قرار داده است.

در گزارش اخیر تصریح شده کشورهایی که در پروژه ربودن مظنونان تروریستی و انتقال آنها به بازداشتگاه های مخفی با سیا همکاری داشته اند نه تنها از همکاری با اعضای گروه تحقیق خودداری کردند که با ادعای جای گرفتن اسناد مرتبط با این دوسیه در زمره اسناد محرمانه دولتی موانع بسیاری را بر سر

راه گروه تحقیق قرار دادند. نکته جالب این که در ضمن اجرای برنامه ربودن مظنونان تروریستی توجه زیادی به خودداری از استفاده از حریم هوایی و قلمرو زمینی ایالات متحده برای جابه‌جایی مظنونان به دلیل مغایرت این اقدام با قوانین حقوقی و قانون اساسی ایالات متحده به عمل آمده بود که این مسأله انتقاد تند مارتی را در گزارش اخیرش برانگیخته است .

نکته قابل توجه دیگر این که هیچ‌یک از شهروندان آمریکایی مشمول اجرای این برنامه نشدند که همین مسأله موجب شد مارتی از آن به عنوان آپارتاید حقوقی یاد کند. در گزارش اخیر روی دو بازداشتگاه مخفی سیا در رومانی و لهستان تأکید ویژه‌ای شده است. به‌ظاهر بازداشتگاه مخفی لهستان برای نگاهداری از تروریست‌هایی که از دید سیا خطرناک ارزیابی می‌شدند در نظر گرفته شده بود . از این افراد با کد اقتصادی HVD که معادل افراد کلیدی بازداشت شده بود، یاد می‌شده است.

خالد شیخ محمد، کسی که گمان می‌رود استراتژیست اصلی حملات یازدهم سپتامبر ۲۰۰۱ باشد و همچنین ابوزبیده، از اعضای ارشد القاعده و رمزی بن الشیبه، عضو تیم طراح حملات یازدهم سپتامبر در زمره این افراد بوده‌اند. مارتی در گزارش خود حداقل از هشت پرواز محرمانه سیا یاد کرده که حداقل سال‌های ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۵ درگیر برنامه HVD سیا بوده‌اند. مبدأ اکثر این پروازها کابل بوده است .به‌ظاهر زندان مخفی سیا در رومانی حداقل در همین دوره مورد استفاده قرار می‌گرفته و بازداشتی‌هایی کم‌اهمیت‌تر در آن نگاهداری می‌شدند . هر دو بازداشتگاه مخفی سیا در لهستان و رومانی به‌طور انحصاری و مستقیماً توسط سیا اداره می‌شده و لاقلاً رئیس جمهور رومانی از وجود بازداشتگاه محرمانه سیا در این کشور اطلاع داشته درحالی‌که حتی نخست‌وزیر از وجود چنین مجموعه‌ای در داخل قلمرو کشورش بی‌اطلاع بوده است.

سیا به عمد با نهادهای اطلاعاتی ارتش‌های رومانی و لهستان همکاری داشته چون نحوه عملکرد این نهادها خارج از نظارت پارلمانی است درحالی‌که دستگاه‌های اطلاعاتی غیرنظامی در دایره نظارتی پارلمان‌های این دو کشور قرار داشته‌اند. براساس یافته‌های مارتی ۱۲۴۵ پرواز مخفی سیا در فاصله سال‌های ۲۰۰۲ تا ۲۰۰۵ میلادی انجام شده اگرچه تنها تعدادی از این پروازها به جابه‌جایی زندانیان اختصاص داشته‌اند .

مارتی اعتقاد دارد این اقدامات با حمایت اعضای شورای اروپا صورت گرفته یا حداقل این که اروپایی‌ها با اغماض این اقدامات را زیر نظر داشته‌اند. بدتر آن که سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) پشتیبانی لوژستیکی لازم برای این عملیات را بر مبنای معاهده ۴ اکتبر ۲۰۰۱ کشورهای عضو که در واقع اعطای اختیارات تام به ایالات متحده بوده، فراهم آورده است.

همچنان سازمان سیا گزارش شورای اروپا مبنی بر ایجاد زندان‌های مخفی آمریکایی در اروپا پس از حوادث یازده سپتامبر را رد کرد. یکی از سخنگویان سیا (سازمان اطلاعات آمریکا) ادعا کرد این گزارش تحریف شده است. این ادعا در حالی از سوی سیا مطرح می‌شود که دیک مارتی سناتور سوییسی که از

نویسندگان گزارش افشاگرانه مربوط به وجود زندان‌های مخفی سیا در خاک اروپا بود، در این باره گفته است: زندان‌های سیا در فاصله سال‌های ۲۰۰۳ و ۲۰۰۵ بویژه در کشورهای رومانی و لهستان دایر بوده‌اند. با این حال الکساندر کوازنیوسکی رییس جمهوری سابق لهستان که از سال ۱۹۹۵ تا سال ۲۰۰۵ ریاست جمهوری این کشور را عهده دار بوده، همصدا با سیا ادعا کرده است که زندان‌های مخفی در لهستان وجود خارجی نداشته‌اند. نوریکا نیکولای یکی از سناتورهای رومانیایی نیز که ادعا می‌شود تحقیقاتی را درباره زندان‌های مخفی آمریکا در شرق اروپا انجام داده است نیز منکر وجود زندان‌های مخفی آمریکایی در خاک لهستان شده است. او در این باره ادعا کرده است که تمام نوشته‌های دیک مارتی در این باره بی اساس است.

دیک مارتی از سوی شورای حقوق بشر اروپا مسوول تحقیق بر سر قانون تسلیم فوق‌العده سیا بوده است. براساس این قانون عوامل سیا می‌توانستند مظنونان به مشارکت در عملیات تروریستی را برای بازپرسی به هر نقطه از دنیا منتقل کنند.

مارتی در گزارش خود به این نکته اشاره کرد که براساس موافقنامه‌ای محرمانه میان اعضای ناتو (سازمان پیمان اتلانتیک شمالی)، سازمان سیا مجاز به دایر کردن بازداشتگاه‌های مخفیانه در سراسر جهان شده بود. وجود بازداشتگاه‌های مخفی اطلاعات مرکزی آمریکا برای نگهداری از مظنونین به تروریسم، مساله‌ای است که از حدود دو سال گذشته مورد توجه و نگرانی شدید سازمان‌های حقوق بشری در جهان قرار گرفته است. وجود چنین زندان‌هایی توسط مقاله‌ای که در نوامبر سال ۲۰۰۵ در روزنامه واشنگتن پست به چاپ رسید در مرکز توجهات جهانی قرار گرفت و از سوی سازمان‌های حقوق بشری دنبال شد و ۱۰ ماه پس از آن در سپتامبر ۲۰۰۶ جرج بوش رییس جمهوری آمریکا بر وجود آن صحنه گذاشت. در آخرین واکنش به وجود چنین زندان‌هایی، شش سازمان حقوق بشری پیشرو در جهان دست به انتشار گزارشی مشترک در زمینه جزئیات مربوط به بازداشتگاه‌های مخفی سیا زده‌اند.

نقش آمریکا در ناپدیدشدن‌های اجباری در پیکار با تروریسم عنوان گزارشی است که در خصوص بازداشتگاه‌های مخفی سیا منتشر شده است. این گزارش حاوی نام و جزئیات ۳۹ نفر است که احتمال

می‌رود در بازداشتگاه‌های سیا باشند و محل نگهداری از آنها روشن نیست. در این گزارش ۲۱ صفحه‌ای همچنین به خانواده و خویشاوندان این مظنونین اشاره می‌شود که آنها هم طعم بازداشتگاه‌های مخفی را چشیده‌اند. خوردسال‌ترین این افراد ۷ سال سن داشته است. سازمان‌ها و مراکزی که در تهیه این گزارش همکاری کرده‌اند عبارتند از عفو بین‌الملل، دیدبان حقوق بشر، زندانیان در قفس، مرکز حقوق قانون اساسی، تعویق مجازات و مرکز حقوق بشر و عدالت جهانی دانشگاه نیویارک. از میان مراکز اخیر، سه سازمان همچنین اقدام به تشکیل دوسیه در محکمه فدرال آمریکا کرده‌اند که بر اساس قانون آزادی اطلاعات، خواهان روشن شدن جزئیات این زندان‌ها، فهرست کامل زندانیان و اطلاعات مربوط به آن شده‌اند. دولت بوش در پی قبول رسمی وجود بازداشتگاه‌های مخفی سیا همواره

عنوان کرده است، افراد دستگیر شده مظنون به تروریسم بین‌المللی هستند و می‌توانند خطری بالقوه برای امنیت آمریکا و جهان محسوب شوند . گزارش حقوق بشر اخیر به بازداشت‌هایی اشاره می‌کند که از تاریخ ۱ سپتامبر ۲۰۰۱ به بعد توسط سرویس مخفی آمریکا در کشورهای مختلف صورت گرفته است و با در نظر داشت مخفی بودن این عملیات و فقدان شواهد و مدارکی مبنی بر چگونگی رفتار با زندانیان، خواهان شفاف‌سازی کاخ سفید در این زمینه و بسته شدن فوری این مراکز مخفی می‌شود .

خانم خوزه فینا سلومون کارشناس دفتر مرکزی عفو بین‌الملل در لندن در خصوص انگیزه تهیه این گزارش می‌گوید: ما می‌دانیم افرادی هم‌اکنون به طور مخفیانه در بازداشت مقامات آمریکایی هستند و این نقض حقوق بشر محسوب می‌شود. اینکه بازداشت‌شدگان از حق تماس با خانواده، برخورداری از وکیل مدافع، و هرگونه سیستم قضایی محروم هستند، مصادیق نقض حقوق بشر است . فینا سلومون می‌گوید: وجود این زندان‌های مخفی از سوی کاخ سفید هم تأیید شده و این به خودی خود مساله پراهمیتی برای همه ارگان‌های حقوق بشر است . او می‌افزاید: اکنون آنچه در دست داریم فهرستی از ۳۹ نفر است که بر اساس اطلاعات ما توسط سیا و مقامات مربوط آمریکایی دستگیر شده‌اند و اکنون محل نگهداری از آنها روشن نیست. وی در ادامه گفت: عفو بین‌الملل و دیگر ارگان‌های حقوق بشری خواهان انتشار فهرستی از اسامی و مشخصات بازداشت‌شدگان و همچنین افشای محل این بازداشتگاه‌های مخفی توسط واشنگتن هستند .

سی و نونفتری که در گزارش اخیر از آنها نام برده شده، اتباع کشورهای مصر، کنیا، لیبی، مغرب، پاکستان و اسپانیا هستند که احتمالاً در کشورهای عراق، پاکستان، سومالی، و سودان دستگیر شده و سپس به بازداشتگاه‌های مخفی سیا منتقل شده‌اند . خانم سلومون در خصوص توجیه آمریکا مبنی بر اتهامات تروریستی وارد به این افراد و احتمال خطرناک بودن آنها تأکید می‌کند: اینکه کسی مظنون به تروریسم باشد یا نه ارتباطی به دستور کار عفو بین‌الملل ندارد، آنچه به ما مربوط می‌شود این است که راهکار فعلی در مواجهه با این مساله غیرقانونی و نادرست است. محبوس نگه‌داشتن مظنونین در محل‌های نامعلوم و حتی مکان‌هایی مانند گوانتانامو غیرقانونی و غلط است و به ما برای امن کردن دنیا هم هیچ کمکی نمی‌کند.

یادداشت ها : نامه مردم ، اندیشه و منابع خبری .

www.esalat.org